

עטרת תפארת

במחיצת רבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקללה"ה
טור שביעי מהחברותא הגרמ"י שניידר שליט"א

פרשת

וארא -

שובבי"ם

◆◆◆

שנת

תשפ"ב

◆◆◆

גליון 133

תורת אמת

כתתו עצמכם על דברי תורה

דבר אחר הסכת ושמע ישראל, **כתתו עצמכם על דברי תורה**, [פרש"י לשון כתיבה, שכל כך הרבה יגעים כמו כתיבה שכותרתם עצמם על דברי תורה], כדאמר ריש לקיש דאמר ריש לקיש מנין שאין דברי תורה מתקיימין אלא **במי שממית עצמו עליה** שנאמר (במדבר י"ט) זאת התורה אדם כי ימות באהל, ומפרש רש"י שהתורה מגלה שאם אחד ירצה לזכות לתורה, צריך להמית את עצמו עליה, כ"כ הרבה צריך שיתייגע בכל מיני מצבים, **שיהי' עד כדי כך שיהי' אפשר לומר שהמית עצמו עליה, ואם לא, משמע שאי אפשר לזכות לתורה.**

היום אין את הקשיים של פעם

פעם הי', כמו שכתוב במשנה באבות - כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה, ועל הארץ תישן, ובתורה אתה עמל וכו'. היום ב"ה אין לנו מצבים כאלה שכן אדם יצטרך לאכול רק לחם ומים, **שום דבר הוא לא אוכל "רק לחם ומים"**, וגם זה בצמצום. ואמנם בלחם לא כתוב כמה, אבל מים כתוב מים "במשורה" תשתה, היא מדה קטנה מאד, הוא כ"כ מצומצם שאפי' מים יש לו רק בצמצום גדול, וזהו כתתו שיהי' עד כדי כך שימית עצמו עליה, **שילמד תורה מתוך הדחק, ואז הוא זוכה לתורה.**

בדורינו זה לפנינו משורת הדין

בימינו אי אפשר לומר שכן תורה הוא עד כדי כך שממית עצמו עליה, **בכל זאת רואים שבדורות שלנו ב"ה לומדים תורה ועולים ומתעלים, ויש הרבה שעושים כל מיני חידושי תורה, אפי' בחורים צעירים ראינו שמחדשים חידושים יפים, ורואים שבדור הזה הקב"ה מתנהג עמנו לפנינו משורת הדין, שאפי' שבכל הדורות הקודמים כדי ללמוד תורה היה צריך להיות "ממית עצמו עליה", ואם היום היתה ההנהגה אתנו כך שנהי' צריכים להיות ממית עצמו עליה, מי היה זוכה לדעת אפי' משהו...**

וההבדל בין הדרגה של ממית עצמו לדרגה של היום, היא דרגה כ"כ רחוקה שאי אפשר לדמות בכלל, אלא זה חסד ה' היות שהדורות חלשים, **הקב"ה ברחמיו נותן לנו שכל אחד שלומד, אפי' לא בדרגה של ממית עצמו עליה, בכל זאת הוא זוכה מאד מאד, וזה חסד מיוחד שיש לנו בדור הזה, כי אחרת התורה לא היתה מתקיימת בכלל, כי האין אפשר לזכות...**

אי אפשר לזכות, בלי שתהיי' משהו הקרבה

וזה מה שאנחנו רוצים לומר, כי למרות שכולם מודים שבכדי לזכות לתורה צריך שיהי' הסכת ושמע, שיהי' כתתו עצמכם על דברי תורה, בכל זאת זוכים בדור הזה ברוב

אשרנו מה טוב חלקנו

ברוך הוא אלוקינו, שבראנו לכבודו, והבדילנו מן התועים, **"ונתן לנו תורת אמת"**, וחיי עולם נטע בתוכנו. ברוך השם, שמחה לראות האין שעולם התורה זוכים כבר כשלושה חדשים לשבת וללמוד, בחשק ובהתמדה גדולה, אשרנו מה טוב חלקנו.

האושר והשמחה שלומדים

והנוני נזכר, כמה שמחה היתה לו לרבינו, בראותו האין שיושבים ולומדים. וכל צורב ונער, ואפילו ילד קטן, שראהו יושב ולומד, או שומע שמצליח בלימודו, היתה שמחתו גדולה מאד.

והרבה היה מדבר על גודל הזכות והעונג, לישב באהלה של תורה, ולהיות שקוע יומם ולילה בעמל התורה, שאין למעלה מזה.

ומזכיר מפעם לפעם את ספר תנא דבי אליהו, ועוד מספרי הקדמונים ובפרט ספר מעלות התורה לרבי אברהם אחי הגר"א, שכתבו הרבה על גודל יקרת לימוד התורה. ומאן דנפח, מדילי נפח, שהי' כל כולו רגש קודש, למתיקות התמדתה ועמלה של תורה, שלא שייך לתאר במילים.

ונביא מעט מאוצרות רבינו, שדיבר אל העם, בחיזוק התורה. קטעים מתוך שיחה שאמר לפני כעשרים שנה בישיבותיו הקדושות.

חביבה תורה על לומדיה

הגמ' מביאה בברכות (דף ס"ג ב') ועוד פתח רבי יהודה בכבוד תורה ודרש, הסכת ושמע ישראל היום הזה נהיית לעם, וכי אותו היום ניתנה תורה לישראל, והלא אותו היום סוף ארבעים שנה היה, אלא ללמדך שחביבה תורה על לומדיה בכל יום ויום כיום שנתנה מהר סיני. [התורה באה לגלות לנו, שהתורה חביבה על לומדיה כיום שניתנה מהר סיני. ולכא' הפסוק בא לומר לנו בזה שכל הדורות יהי' כך, שתהי' חביבה על לומדיה כיום שניתנה בהר סיני]...

חרב על הגדים

עוד דרשה דרש, הסכת עשו כתות ועסקו בתורה, לפי שאין התורה נקנית אלא בחבורה, כדברי יוסי ברבי חנינא דאמר רבי יוסי ברבי חנינא מאי דכתיב (ירמיהו ו') חרב על הבדים ונאלו, חרב על שונאיהם של תלמידי חכמים שיושבים בד בבד ועוסקים בתורה.

זאת אומרת שכדי ללמוד, אי אפשר שאחד ישב בפינה וילמד, אע"פ שבמקרה שאין לו מישהו אחר ללמוד אתו בודאי זה טוב, אבל במקרה שיש אפשרות להיות כתות כתות, צריך לראות ללמוד דוקא עם אחרים, ולא ילמד כל אחד בפני עצמו. כי חרב על הבדים וכו'.

חסדו ית' גם בלי שיהי' ממת עצמו עליה. אבל **אעפ"כ מינימום צריך להיות**, אם לא ממש כמו הדרגה שהי' בימי חז"ל מים במשורה תשתה, ולחם צר ומים לחץ, דרגה כזאת אנחנו לא יכולים, אבל צריך לכל הפחות לתת משהו! ואם בן אדם רוצה את כל התענוגים, וכל הדברים, **ורוצה לזכות לתורה בלי שום יגיעה, אי אפשר!** לכן אנחנו צריכים לדעת אמנם לא דורשים מאתנו עד כדי כך שיהי' פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה, אבל מה שכן דורשים מכל אחד ואחד, **קצת יגיעה, מעין של מעין של כתתו עצמכם, וזה כל אחד מחוייב, ובלי זה גם היום בדורינו אי אפשר לזכות לתורה, בלי שיהי' משהו מצידו...**

השפע של תורה מתחלק ללומדים

וב"ה בזמנינו יש כל כך ריבוי ושפע, וראיתי בספר אחד שמביא [ואם זה נכון הסיפור אינו יודע] **שהחפץ חיים בא פעם אחת ללודז** ובקשוהו לדבר שם בישיבה קטנה, ואמר כך, שבזמן שהיו הרבה לומדים, ירדה השפעה מסוימת וזה הי' מתחלק לכולם, וממילא כל אחד קיבל רק קצת. אבל היום היות שלא כולם לומדים תורה, אז **ההשפעה שיורדת מתחלקת למעטים שלומדים**, ממילא כל מי שלומד מקבל הרבה.

וכמו בענין גשמי, אם אחד מחלק סכום מסוים של כסף, אם יש אלף אנשים זה מתחלק לאלף, ואם אין אלף אנשים יחלק לחמש מאות את אותו הסכום, אותו הדבר השפעה רוחניות שיורד מהשמים, היות שהיום פחות לומדים, **מקבל כל אחד הרבה יותר ממה שהי' מקבל בדורות הקודמים.** וזה קצת פלא [כי אין מחסור להקב"ה להשפיע כמה שרוצה], אבל כך כתוב בשמו.

בדורנו אפשר לזכות הרבה מאד

ואם כך יוצא שבדורינו, כיון **שלדאבונינו חלק הכי גדול מכלל ישראל לא לומדים תורה**, יש כאלה שבכלל לא שייכים לתורה, ונטמעים לגמרי בגויים רח"ל, בהרבה מדינות, ואפי' אלה שנשארו יהודים, כמה הם לומדי תורה... א"כ **להלומדי תורה ניתן השפע הגדול שיורד מהשמים**, מה שהי' יורד בדורות הקודמים לכ"כ הרבה, וא"כ **אפשר כ"כ הרבה לזכות, לכל אחד יש אפשרות לזכות מאד מאד.** ומי זוכה לזה, אלה שלומדים, רק מה, לכל הפחות אלה שלומדים, צריך שילמדו כמו שצריך... הקב"ה יעזור שכולנו נתחזק בזה, ונזכה באמת להרבה הרבה שפע של תורה ויראת שמים. **כל אחד ואחד יכול לזכות להיות גדול מאד מאד בתורה...** ע"כ.

הכל סביב ללימוד

וחיי רבינו הי' **הכל "סביב ללימוד"**, בין אם מדובר על נסיעות לחיזוק, או שאר מיני דברים חשובים שהי' נצרך לכך, **הי' מחשב את הזמנים לפי זמני השיעורים.** ומחזה מפליא הי' לפני כעשרים וחמש שנה, שביקש א' מראשי הישיבות שיבוא רבינו לסדר קידושין בחתונת בתו, באולמי ווגשל. וסיכם עמו רבינו שהחופה בשעה רבע לשבע כמדומי, **היות ויש לו שיעור בבית**, בשעה שבע וחצי, [וזה הי' בבין הזמנים, שהתקיים שיעור לאברכי כולל פוניבז' על מנחות כמדומי].

וכמובן התחייב שיהי' כך, וסיכם ג"כ שיקחו את רבינו בחזור הביתה עם רכב, כדי שישפיק לבוא לשיעור. אך למעשה **כדרכו של עולם**, עיכוב כאן ועיכוב שם, ונתאחרה החופה מעט, ולמעשה סיים רבינו את החופה וההוראות לעדים וכו', בערך **בשבע ועשרים!** מיד יצא רבינו, ולא המתין רגע אחד שיבוא רכב, אלא **"רץ בריצה מהירה, שלא יאומן** האיך אפשר לרוץ כך, בגיל כזה... **כדי שלא לאחר "רגע"** אחד לשיעור, וכשנכנס הביתה וראה שהגיע בזמן, שמח מאד.

עונש - ע"י לימוד

וכן סבר **שלהעניש ילד - הטוב ביותר, הוא ע"י לימוד.** וכפי שסיפר כמה פעמים, שהי' נער בישיבה קטנה שעשה מעשה קונדס, והוצרכו להענישו, והעונש היה **שילמד וישנן "מערכה אחת של רבי עקיבא אייגר זצוק"ל** ויבחנו אותו על זה. [והגני מכירו כיום, שזכה להיות תלמיד חכם גדול...]

מה נאמר ומה נדבר, כמה שנכתוב בענין זה, **לא נגמור**, כי זה היה הציר הסובב אצל רבינו, יומם ולילה, בכל תחום שיהיה.

תלמוד תורה גדול מהצלת נפשות

ובימים אלו למדו בדף היומי, את הגמ' במגילה (דף ט"ז ע"ב) אמר רב יוסף גדול תלמוד תורה יותר מהצלת נפשות. והקושיא מפרסמת **הרי מחוייב להפסיק ללמוד כדי להציל נפשות.** ולפני הרבה שנים הביא רבינו בשיעורו היומי בישיבתו הק' "גאון יעקב", את ביאור הט"ז ביו"ד, דאף שבדאי מחוייב לעזוב כדי להציל נפשות, בכל זאת **יותר זכות יש למי שזוכה לעסוק בתורה, ולא בא לידי הצלת נפשות ע"ש.**

ובדרכו הביתה [כמדומי בעודו ברכב "המצות" של ידידנו **היקר מאד הרב יאיר אשקלון שליט"א**] אמר שגם החפץ חיים בתורת הבית כותב כך. וכשעלה הביתה רצה להראות לי את החפץ חיים, אך אמר לי שאינו זוכר את מקומו המדוייק בספר, וניגש לארון ספרים בהול, שהי' שם תורת הבית קטן, והוציאו, **ומיד כשפתחו, נפתח לו במקום, על המאמר הנ"ל, ושמח מאד.** ואמר לי **שאצל רבי יהושע לייב [המהרי"ל דיסקין] תמיד הי' כך, כשפתח ספר נפתח לו במקום שהי' צריך, ולא הוצרך לדפדף.** יזכנו הבורא ית"ש לקיים "שבתי בבית ה' כל ימי חיי, לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו", ובזכות התורה הק' יבואו כל הברכות לעולם.

אזכרה את נשמת נפש יקרה

הבה"ח חיים בן ציון טויב זצ"ל

בן יבלחט"א הרה"ג ר' אברהם צבי שליט"א

נלב"ע ב' שבט תשע"א

שבהוראת רבינו זצוק"ל לעשות לעילוי נשמתו התחילו

כתיבת הגליונות [פרי חיים].

ויזכו כל הלומדים ומזכים לנשמתו, בכל הברכות

לע"נ זקננו הגאון רבי אברהם יצחק ב"ר שמואל קליין זצ"ל

רבה של נירנברג, ובסוף ימיו רב קהילת החרדים בחיפה

נלב"ע כ"ח טבת - היא"צ ביום שב"ק